Cursus Thora

(1) Parasjat B'résjit

Driebergen, 28 september 2010

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

parasjat B'résjit (Gn 1:1-6:8)

Omvat schepping, zondeval, Kaïn en Abel, 'zonen Gods', aankondiging zondvloed

Onderverdeeld:

I.	1:1-2:3	(vorige keer)
II.	2:4-3:24	(vandaag, 1e helft)
III.	4:1-6:8	(vandaag, 2e helft)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Genesis 2:4–3:24

Hier: God als *Herenboer* (landbouw: 2:4-15)

(vgl. Jb38:31-35; 39:1-33; Ps104:14-30 veeteelt)

Vgl. God als:

- *Koning* (Gn1)
- *Bouwheer* (Jb38; Js40)
- *Tentenmaker* (Gn1:7; Ps 104:2v.; Js 40:22)
- *Krijgsheer* (Gn1:2; Ps77:17; 104:6v.)
- *Pottenbakker/beeldhouwer* (Gn2:7)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Schepping van de mens (2:7)

- ‘Stof’ > ‘aardse’ (lichamelijke) bestaans-wijze
- ‘Levensadem’ = *nisjmat chajjim*, de godde-lijke ‘dimensie’ (vgl. beeld & gelijkenis)
- Resultaat: *nèfesj chajjah*: ‘levende ziel’

N.B. Geen speculaties over dicho- of trichotomie (Griekse invloed)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel - Stg Shalom network.nl 2010

Het paradijs (2:8)

- Naam: *ᶜEden* (= ‘welbehagen, lust[hof]’)
- LXX: ‘paradijs’ (vgl. Hl 4:12-15): afgesloten hof, vruchtbomen (vgl. Gl 5:22), wateren (vgl. Jh 7:38)
- Vgl. NT: Lc 23:43; 2Ko 12:4; Op 2:7
- Maar ook messiaanse vrederijk:
  - bomen/planten: Js32:15; 35:1v.; 51:3 (Eden!); 55:13
  - rivieren: Ez 47; Zc 14:8 (vgl. Op 22:1v.)
- Gods weg: van paradijs tot paradijs (vgl. Jh 19:41; 20:15)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel - Stg Shalom network.nl 2010

De twee bomen (2:9)

- *Éts hachajjim*: boom van het leven (aards leven [3:22] > eeuwig leven) (vgl. Sp 3:18; 11:30; 13:12; Op 2:7; 22:2,14,19) = Jesjoea
- *Éts haddaᶜat tov waraᶜ*: boom vd kennis van goed & kwaad (vgl. 3:6 ‘verstandig’!): kennen zoals God kent = onafhankelijkheid (3:5!): het kwaad leren kennen door ervoor te kiezen (en dan het goed te verliezen!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Verhouding tussen de 2 bomen

- *Levensboom:* 'lijn' van Gods soevereine genade > leven
- *Kennisboom:* 'lijn' van de menselijke verantwoordelijkheid > dood

Komen samen in het kruis:

- Jesjoea bereidt voor de zijnen het leven
- Neemt onze verantwoordelijkheid over

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Adam en Eva

- Inzicht: naamgeving (2:19v.; ook 23; 3:20!)
- Geen lagere positie vd vrouw:
  – Vrouw ‘uit’ de man (maar ook de man ‘door’ de vrouw: 1Ko 11:8-12)

(niet ‘rib’, maar ‘zijde’; androgyne mens!?)

  – medeheerseres (1:26-28)
  – de man ‘hangt’ zijn vrouw ‘aan’ (2:24)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De slang

Vs1: mogelijke vert.: ‘schrander boven alle dieren’ (dus hij alleen!)

(2Ko 11:3 ‘sluwheid’)

De ‘slang’ is Satan (Op12:9; 20:2; vgl. Lc10:19; Jh8:44; Sforno, Wijsh.: duivel)

Nachasj < > *n’chosjet*, ‘koper, brons’ > glanzende verschijning (op benen! vs14)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel - Stg Shalom network.nl 2010

De zondeval (a)

De leugen van Satan (Jh8:44): betwijfelt (vs5)

1) Gods gerechtigheid

2) Gods liefde

Na de val *bewijst* God zijn

1) gerechtigheid door de straf

2) liefde door de ‘moederbelofte’ en de ‘rokken van vellen’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De zondeval (b)

3 kenmerken vd kennisboom (vgl. 1Jh2:16)

1) ‘goed om van te eten’ = ‘begeerte van het vlees’
2) ‘lust voor de ogen’ = ‘begeerte van de ogen’
3) ‘verstandig worden’ = ‘hoogmoed van het leven’

Vgl. verzoeking van Jesjoea (Lc4:1-13):

1) stenen in brood veranderen
2) aanschouwing van alle koninkrijken
3) autonoom ten opzichte van God zijn

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De zondeval (c)

- De mens eet van de 2e boom > straf
  - voor man & vrouw apart (*niet* de eeuwige straf)
  - samen verdreven van de 1e boom
- Toch hoop:
  - Gods opzoekende liefde (3:8v.) (sterke 'wind'!?)
  - 'moederbelofte' (3:15, *Protevangelium*)
  - geloofsnaam van de vrouw: *Chawwa*, 'leven'
  - schorten > 'rokken van vellen' < offer

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Parallel met Israëls geschiedenis

1) Schepping < > Uittocht (zelfde tegenkrachten)
2) *Qôl JHWH* (Gn3:8 – Dt5:25; 18:16 Sinaï)
3) Hof van Eden ('heiligdom'!) < > tempel
4) Verdrijving uit de hof < > ballingschap (Hs6:7!)
5) Sabbatsrust < > (a) Intocht, (b) herstel uit 1e én (c) 2e ballingschap (vrederijk)
6) Jesjoea: na opstanding in een tuin (Eva < > Maria Magd.: eendere vraag) (cherub < > 2 engelen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel - Stg Shalom network.nl 2010

Kaïn en Abel

‘eerst het natuurlijke, dan het geestelijke’:

Kaïn (‘verworven’) slangenzaad > doodt

Abel (‘ademtocht’) vrouwenzaad

(schaapherder: vgl. aartsvaders, Mozes, David, Chr.)

2 soorten offers:

Kaïn: eigen goede werken uit vervloekte aarde

Abel: plaatsvervangend dierlijk offer

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De eerste moord

Zonde van Adam/Eva: tegen God (‘Waar…?’)

Zonde van Kaïn: tegen de naaste (‘Waar…?’)

(a) Geweld (vs8; Mt 23:35)

(b) Verdorvenheid (leugen) (vs9) [begeerte: 6:1-4]

Kaïn = godsd. Israël n/h vlees > zonde tegen dé Naaste > verworpen > zwerveling > bewaard

Vs7: zonde = zondoffer! (voor Kaïn gereed)

bloed van Abel: Hb 11:4; 12:24 (vgl. Akeldama!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Nageslacht van Kaïn

Slangenzaad!

Zoon Henoch (vgl. 5:21-24!): stichter v/e stad (vgl. Nimrod, Gn10:10-12)

Nazaat Lamech (vgl. 5:28-30!); 4 principes van de wereld zonder God:

1. Jabal: economische orde (Midrasj: 1e afgods-tempels!)
2. Jubal: kunst (muziek) (Rasji: in de afgoderij!)
3. Tubal-Kaïn: techniek > oorlogsvoering
4. Naäma ('liefelijk') (volgens Rasji Noachs vrouw!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De woorden van Lamech

Brallende praat!?

Joodse trad.: blinde Lamech geleid door Tubal-Kaïn, die hem verleidt om Kaïn (’man’) dood te schieten > Lamech doodt Tubal-Kaïn (‘jongeman’)

Chr. interpr.: belijdenis v. Israël in de eindtijd: de onschuldige vermoord! > Israëls herstel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel - Stg Shalom network.nl 2010

Het vrouwenzaad

Abel: dood van Jesjoea (door de godsd. wereld)

Set (‘gesteld’ i.pl.v. Abel): opstanding v. Jesjoea

(de Opgestane komt in de plaats van de Gestorvene)

Naamgeving = geloofsdaad:

- van Eva [4:25]: subjectief (‘mij!’)
- van Adam [5:3]): objectief-profetisch

Enos (‘sterveling’): naam van JHWH aanroepen

(Rasji: dingen noemen naar JHWH = afgoderij)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De lijn van de genade (Gn5)

In het vrouwenzaad ligt alle hoop! (hoge leeftijden! ondanks het refrein: '… en hij stierf")

(1)Adam (vs2 'hen', dus man én vrouw!)

(2)Set naar *Adams* (niet Gods) beeld (vs3)!

(3)Henoch (Jd:14): *tsaddiq* > 'God nam hem (weg)' (dood of hemelvaart? dus uitzondering!?)

(4) Lamech: profeet: *nachem* (> Noach) = troosten

(5)Noach: *tsaddiq* (6:9)

N.B. Metuselach: langste leven, precies tot aan de zondvloed!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

De ‘zonen Gods’ (Gn6:1-4)

‘Zonen Gods’ < > ‘dochters der mensen’

dus gevallen engelen (vgl. Jb 1, 2) (Midrasj!)

(vgl. Lv 17:7; Dt 32:17; 1Ko 10:20; Op 9:20)

vlees < > Geest (vs3; vgl. 1Pt 3:19v.; 2Pt 2:5)

120 jaar = Gods geduld (niet mensenleeftijd)

Nephilim: LXX: giganten (vgl. Nm 13:33)

‘toen en daarna’: tot aan de zondvloed?

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010

Noach en de rest van de wereld

vs5: boosheid & géén kans op bekering (Sforno)

vs6v.: ‘berouwde’: treurde over de gevolgen

(Gods ‘berouw’: vgl. 1Sm15:11 < > 29!!)

(nooit berouw over een raadsbesluit!)

vs8: ‘vond genade’ < > vs9: ‘rechtvaardig’

(wat was eerst!? goddelijke soevereiniteit < >
menselijke verantwoordelijkheid)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -
Stg Shalom network.nl 2010